

Årsrapport för Projekt Trollsländor i Närke

Föreningens stora atlasinventering av landskapets trollsländor har nu avslutat sin andra fältsäsong. Här summeras resultatet och intrycken så här långt. Många spännande fynd har gjorts och flera tidiga slutsatser kan dras tack vare inventerarna gemensamma insatser.

Projektet

Projektet är ett fyraårigt inventeringsprojekt 2016-2019 som drivs av Närkes Insektsförening. Syftet med projektet är dels att undersöka och kartlägga Närkes trollsländefauna och dels att främja allmänhetens intresse för insekter och naturen i stort.

Inventeringen sker på helt ideell basis. Projektet tjuvstartar 2016 men huvudinventering sker 2017-2019. Eventuellt kommer kompletterande insatser att göras 2020 i dåligt inventerade rutor.

De som deltar i projektet väljer en eller flera 10 x 10 km-rutor att inventera. I rutan ska så många som möjligt av sju olika vattenmiljöer identifieras. Dessa ska besökas vid tre olika tillfällen under året (för, hög- och sensommar). Alla observationer

ska sedan rapporteras in på Artportalen. Projektet fokuserar på inventering av vuxna trollsländor men även larver kan inventeras av de som så vill.

Det krävs inga förkunskaper för att delta i projektet. Som deltagare får man inventeringshandledning, håv, inventeringsblanketter och en karta över sin ruta. Det anordnas kurser i artbestämning av trollsländor.

Deltagarna i projektet gör en viktig insats för att förbättra kunskapen om en relativt dåligt undersökt insektsgrupp som kan fungera som en miljöindikator.

För mera information besök projektets hemsida på <http://trollslandornarke.wixsite.com/start/atlasprojektet>

Antal deltagare, bokade rutor och aktiviteter

Totalt har 15 personer bokat egna atlasrutor och 23 rutor av 65 är bokade. De bokade rutorna är relativt väl fördelade över landskapet men med störst luckor i sydvästra delen av landskapet och den nordöstra. 5 rutor är färdiginventerade enligt projektets metodik.

Under 2017 har undertecknad hållit i två föreläsningar kring atlasinventeringen och om trollsländor, dels i Östernärkes Naturvårdsförening och dels i Hallsbergs Naturskyddsförening, totalt inför runt 50 åhörare.

Närkes Insektsförening har genomfört fem exkursioner med fokus på trollsländor under 2017 med totalt 43 deltagare.

Antal observationer och arter

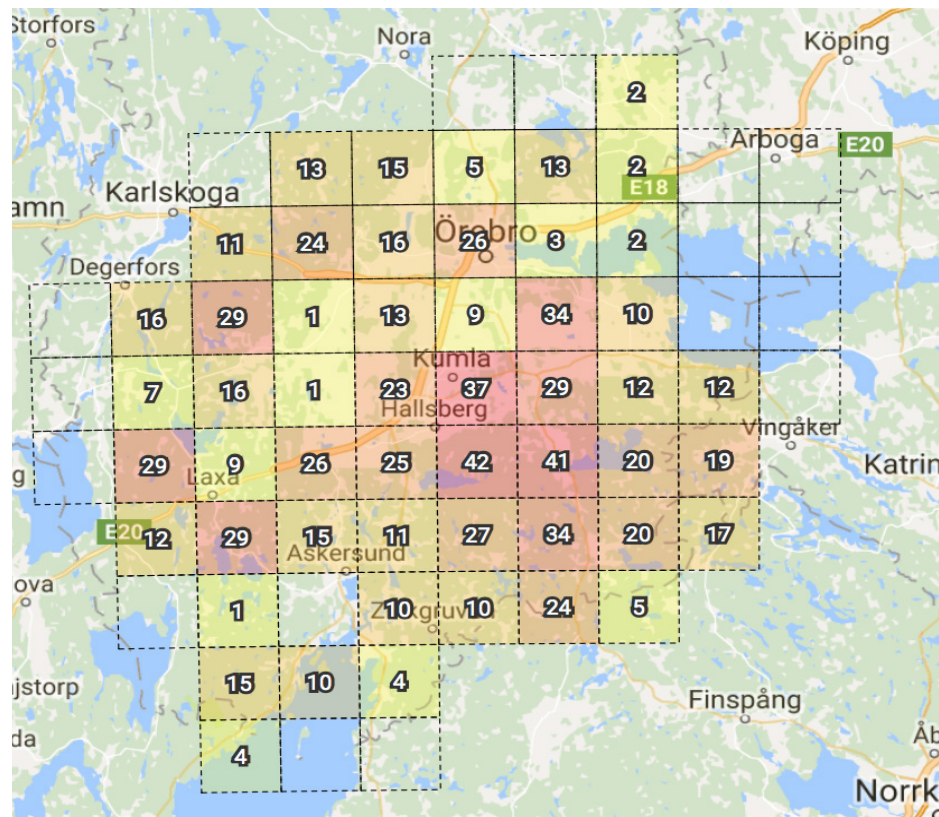
Totalt har ca 1900 observationer av 47 trollsländearter gjorts i Närke under 2017. Samtliga observationer rapporterade på Artportalen tas med i projektet. En av de viktigaste aspekterna med projektet är att öka intresset för småkryp i allmänhet och då speciellt trollsländor. Alla bidrag är med andra ord välkomna, antingen genom bokade rutor eller spontanrapportering.

Gulfläckad ängstrollsläda.

Observationer har rapporterats från 52 inventeringsrutor. Genomsnittsantalet arter per ruta ligger efter två år på 12,9. Det högsta artantalet som har rapporterats från en ruta är 42. Antalet arter som kan finnas i en ruta i vårt landskap varierar naturligtvis beroende på antalet lämpliga vattenmiljöer. I en artfattig rutan kanske det inte finns mer än 15-20 arter medan det kan finnas över 40 arter i några extremt artrika rutor.

De arter som har rapporterats med flest fynd under 2017 är fyrfläckad trollslända, brun mosaikslända, mörk lyrflickslända och guldtrollslända. Andra arter med många fynd är pudrad smaragdflickslända, spjutflickslända, blodröd ängstrollslända och tegelröd ängstrollslända.

Antalet rapporterade arter per atlasruta 2016-2017.

Intressanta fynd

Fynd av arter upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv finns redovisade i separat artikel i denna årsskrift. Av andra mera anmärkningsvärda fynd kan följande lyftas fram:

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas* är en art med sannolikt mycket sparsam förekomst i landskapet. Tre nya lokaler hittade under året, nämligen vid damm vid Eketorp (Kräcklinge), damm vid Vallby (Viby) och vid Paris viltvatten (Skogaholm).

Vinterflickslända *Sympecma fusca* har visat sig finnas på ganska många lokaler i framförallt odlingsbygderna. I början av maj sattes ett nytt antalsrekord för landskapet med 156 exemplar vid Ormkärret i Kvismaren.

Myrflickslända *Coenagrion johannsoni* som var ny för landskapet 2016 har hittats på ytterligare uppemot tio nya lokaler. Arten är förmodligen aldrig talrik men ganska väl spridd i skogsbygderna.

Fjällmosaikslända *Aeshna caerulea* var också ny för Närke 2016. Under 2017 gjordes endast ett fynd i Kilsbergen av Mikael

Ramnerö vid Gilåsen (Tysslinge). Det blir spännande att se om arten kan hittas mer kontinuerligt i något område i Kilsbergen eller Tiveden.

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica* var ännu en av de nya arterna för Närke första inventeringssäsongen och under 2017 gjorde fynd på ca 10 lokaler. Särskilt spridd över landskapet vid lämpliga miljöer precis som myrflicksländan som flyger i liknande biotoper.

Vassmosaikslända *Aeshna serrata* är en av de största doldisarna så här långt i projektet med majoriteten av fynden från Kvismaren. Men 2017 gjordes nya lokalfynd i Kvarnsjön (Regna), Lillsjön (Svennevad) och Vibysjön (Viby). Arten borde ju finnas i de flesta större vikar i Hjälmaran.

Tvåfläckad trollslända *Epiheca bimaculata* har under 2017 hittats på tio nya lokaler. Inte illa med tanke på att första fyndet gjordes 2016 och att arten är notoriskt svårobserverad. På flera av lokalerna har de karaktäristiska larvhudarna hittats.

Ett flertal arter är relativt sparsamt eller mycket sparsamt rapporterade, i flera fall speglar det säkert den faktiska förekomsten. Några exempel på sådana arter är månflickslända *Coenagrion lunulatum*, sandflodtrollslända *Gomphus vulgatissimus*, stenflodtrollslända *Onychogomphus forcipatus* och mindre glanstrollslända *Somatoclora arctica*.

Inför 2018

Under den kommande inventeringssäsongen så hoppas vi att fler vill delta i projektet. Antingen med egen bokad ruta eller som

rapportör av observationer på Artportalen. Alla är välkomna att bidra i projektet. Det kommer precis som under 2017 att anordnas en exkursion i månaden under perioden maj-augusti och under vårvintern en inomhuskurs i artbestämning av trollsländor. Det största arrangemanget under 2018 blir när svenska Trollsländeföreningen håller sitt sommarläger i Närke.

Det finns också förhoppningar om att någon eller några för landskapet nya arter trollsländor kan hittas 2018. De mest sannolika kandidaterna är mindre smaragdflickslända *Lestes virens* (förekommer närmast i norra Östergötland) och spetsfläckad trollslända *Libellula fulva* (förekommer närmast vid Arboga).

Text & Foto: Per Karlsson Linderum

Myrflickslända.